

ROBERT VAN GULIK

CISÁROVA PERLA

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Elena Vadovičová
Tlač Kasico, a. s., Bratislava

Z anglického originálu Robert van Gulik: The Emperor's Pearl,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve The University of Chicago Press, Chicago 1994,
preložila Oľga Ruppeldtová-Andrášová.

V knihe sú použité dobové ilustrácie autora v pôvodnom čínskom štýle Ming.
Illustrations drawn by the author in the original Chinese Ming style.

Copyright © 1963 by Robert van Gulik

All rights reserved

Translation © Oľga Ruppeldtová-Andrášová 2002, 2018

Cover Design © Emil Křížka 2018

Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2018

ISBN 978-80-220-2090-9

OSOBY

Hlavné postavy

TI ŽEN-ŤIE: sudca v Pu-jangu, okrese v strednej Číne na Veľkom kanáli

CHUNG LIANG: jeho dôverný poradca, seržant súdu

Postavy súvisiace s Prípadosť mŕtveho bubeníka

PIEN ŤIA: lekár

TUNG MAJ: }
SIA KUANG: } potulní študenti

Postavy súvisiace s Prípadosť zavraždenej otrokyne

KOU JÜAN-LIANG: bohatý zberateľ starožitností

pani KOUOVÁ, ZLATÝ LOTOS: jeho prvá dáma

pani AMBRA: jeho druhá dáma, bývalá otrokyňa

Postavy súvisiace s Prípadosť cisárovej perly

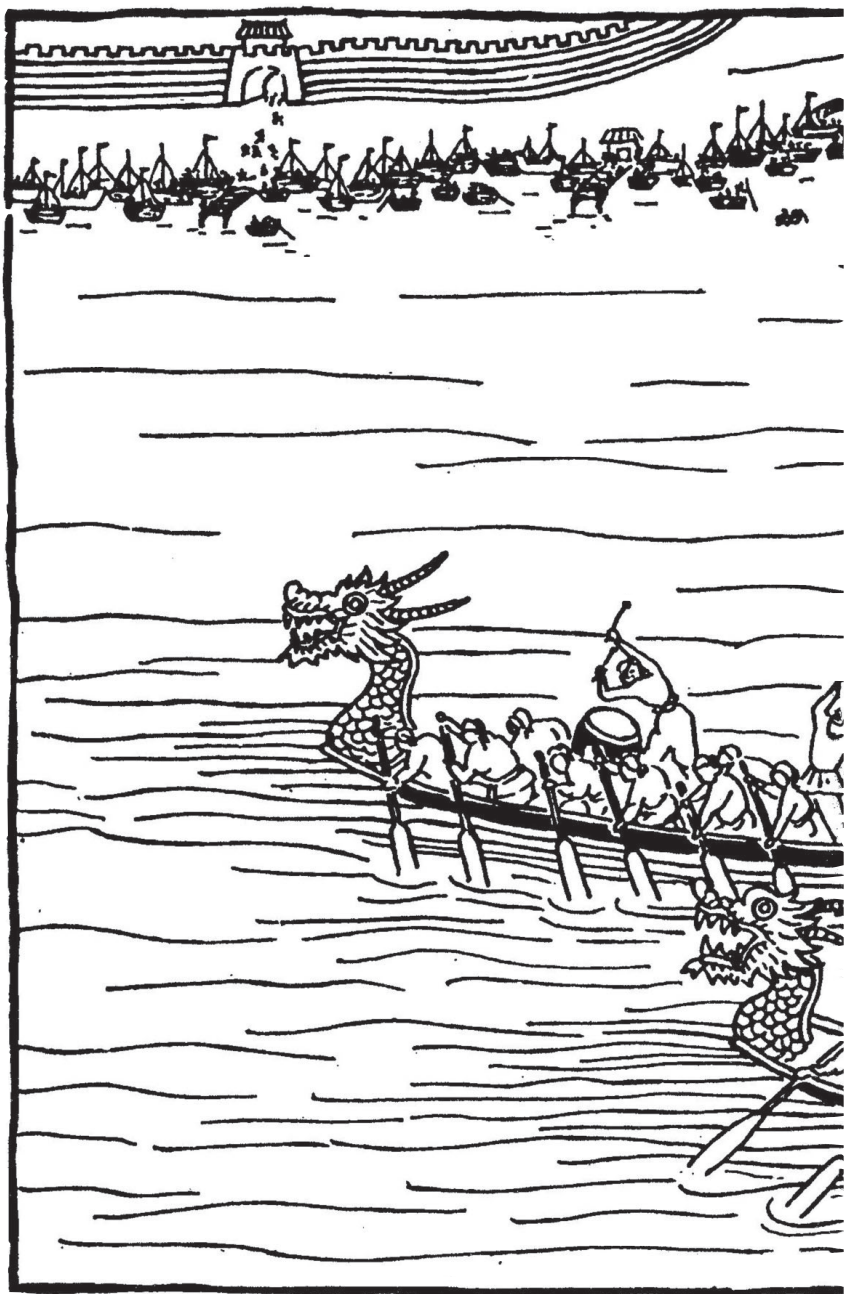
JANG: majiteľ veľkého starožitníctva

KUANG MIN: obchodník s liečivami z hlavného mesta

Iní

ŠENG PA: majster žobráckeho cechu

slečna VIOLA LIANGOVÁ: majiteľka cvičebnej sály. Pôvodným mongolským menom ALTAN CECEG CHATAN (Princezná ZLATÝ KVET)

河上龍船圖

1

Pred oltárom bohyně rieky stál vysoký muž a zapaloval kadidlovú tyčinku.

Zastrčil ju do bronzovej kadidelnice a zdvihol hlavu, aby videl do pokojnej tváre sochy v životnej veľkosti, osvetlenej jedinou mihotavou olejovou lampou, zavesenou na začmudených trámoch malej svätyne. Zdalo sa, že bohýňa má na tvári jemný úsmev.

„Pravdaže, ty máš byť prečo šťastná!“ povedal muž zatrpknuto. „Hore vo svojom posvätnom háji si mi ju zobrala práve vo chvíli, keď som sa ťa chystal pokropiť jej krvou. No na dnešný večer som pre teba vybral novú obeť, už je na obetovanie náležite pripravená. Tentoraz som však...“

Zarazil sa a znepokojene pozrel na starého kňaza v otrhanom hnedom habite, ktorý sedel na lavici pri vchode do svätyne. Kňaz sa práve pozeral na breh rieky, pestro vyzdobený farebnými lampiónmi, potom sa znovu sklonil nad modlitebnú knižku. Osamelému návštevníkovi nevenoval najmenšiu pozornosť.

Muž sa opäť zadíval na bohýňu.

Drevená socha nebola nafarbená; rezbár šikovne využil žilkovanie na zvýraznenie záhybov rúcha, ktoré jej splývalo z oblých pliec. Bohyňa sedela s prekríženými nohami na bohatom lotosovom kvete, ľavú ruku mala voľne položenú v lone, pravá sa dvíhala v geste žehnania.

„Si nádherná!“ zašepkal muž chrapľavo. Uprene hľadel na nehybnú tvár nad sebou a vyznával sa: „Povedz mi, prečo musí byť všetka krása skazonosná? Prečo človeka zvädza, vábi ho hanblivými úsmevmi a kradmými pohľadmi, a potom ho odvrhne? Odvrhne ho s opovrhlivým smiechom, zlomí ho, a potom ho neprestajne máta...?“ Křčovito zaťal prsty do okraja oltára, v rozšírených očiach sa zablysol šialený svit. „Zaslúžia si, aby ich stihol trest,“ zamrmľal zlostne. „Zaslúžia si, aby im vrazili nôž do falošného srdca, keď ležia pred tebou nahé a vystreté na oltári, zaslúžia si, aby ich...“

Náhle sa vystrašene zarazil. Zazdalo sa mu, že pri žiarivej perle uprostred hladkého čela bohyne sa mihla zlostrná vráska. Nato si uľahčene vydýchol a utrel si z tváre pot. Bol to len tieň nočného motýľa, ktorý preletel okolo olejovej lampy.

Pevne stisol pery, pochybovačne pozrel na sochu a odvrátil sa. Pristúpil k starému kňazovi, pohrúženému do mrmlania modlitieb. Potľapkal ho po vychudnutom, kostnatom pleci.

„Nemohli by ste výnimočne nechať svoju bohyňu dnes večer osamote?“ opýtal sa ho so silenou bodrosťou. „Čoskoro sa začnú preteky dračích člnov. Pozrite, pod Mramorovým mostom sa už stavajú do radu!“ Vybral z rukáva za hrst medenákov a pokračoval: „Tu máte, zoberte si ich a choďte sa dobre najesť do hostinca!“

Starý muž pozrel naňho unavenými, sčervenými očami. Mince si nevzal.

„Nemôžem ju tu nechať, pane... Je nadmieru pomstychtivá.“

Znovu sklonil sivú hlavu nad modlitebnú knižku.

Muž sa nevdojak zachvel. Škaredo zanadával, opustil starého kňaza a prudko zostupoval po kamenných schodoch na cestu vedúcu popri brehu rieky. Musí sa rýchlo vrátiť do mesta, aby stihol začiatok veslárskych pretekov.

2

„Na túto šestku som čakal!“ spokojne povedal sudca Ti prvej dáme. Priložil dominový kameň k zložitému vzoru, ktorý sa utváral na štvorcovom stole.

Žiadna z jeho troch žien sa neozvala; uvažovali nad vlastnými možnosťami. V hustnúcom súmraku sa dali červené bodky na bambusových doštičkách domina len ťažko rozoznať. Sudca so svojimi tromi manželkami sedel na vyvýšenom mostíku zadnej časti úradnej bárky, uviazanej trochu bokom od ostatných člnov, stojacich prova pri prove pozdĺž brehu Kanála. Bol piaty deň piateho novolunia, deň každoročnej Slávnosti dračích člnov. Už od poludnia prúdili obyvatelia Pu-jangu južnou bránou k hlavnej tribúne pri Kanáli, kde neskôr večer mali dračie člny ukončiť preteky. Práve tam sudca Ti odovzdá ceny pretekárskym družstvám.

Sudca mal na starosti len záverečný obrad, no Ti sa vždy rád zúčastňoval na slávnostiach ľudu, ktorý mal na starosti, a preto chcel byť na pretekoch od začiatku. Mesto preto opustil so sprievodom na troch krytých nosidlách hodinu pred západom slnka.

Sudca Ti prijíma pána Koua a doktora Piena

Usadili sa na veľkej úradnej bárke, zakotvenej oproti hlavnej tribúne, a tam aj zjedli skromnú večeru pozostávajúcu z ryže a sladkej polievky, rovnako ako niekoľko tisíc divákov natlačených na menších plavidlách lemujúcich obidva brehy. Po večeri sa pohodlne usadili a začali hrať domino; čakali, až vyjde mesiac a veslárske preteky sa začnú. Výrazne sa ochladilo; nad vodnou hladinou sa ozýval spev a smiech. Na všetkých člnoch a bárkach zažiarili girlandy lampiónov; hladká čierna hladina odrážala ich pestré farby.

Bol to rozprávkový pohľad, ale štvorica okolo stolíka, pohrúžená do hry, okolie takmer nevníkala. V domácnosti sudcu Tiho hrali domino najradšej, venovali sa mu sústredene a obľubovali zložité formy. Teraz sa práve blížili k záverečnej, rozhodujúcej etape.

Tretia dáma si konečne z kameňov rozložených pred sebou jeden vybrala. Keď ho pridávala k obrazcu na stole, povedala dvom slúžkam, čupiacim pri čajovom ohrievači:

„Radšej už rozsvieťte lampióny, veď takmer nevidím, čo robím!“

„Som na rade!“ oznámil sudca Ti. Nato podráždene zdvihol hlavu, lebo na palubu vošiel starý sluha a blížil sa k stolu. „Čo je zase? Vrátil sa ten záhadný návštevník?“

Pred polhodinou, keď sudca so svojimi dámami prerušili hru a stáli pri zábradlí, odkiaľ si obzerali okolie, vstúpil na bárku neznámy muž. Keď ho však chcel sluha ohlásiť, muž mu oznámil, že si to rozmyslel a radšej nebude sudcu rušiť.

„Nie, vaša ctihodnosť, prišli doktor Pien a pán Kou,“ odvetil úctivo sivobradý starec.

„Prived' ich!“ prikázal sudca Ti a vzdychol si. Pien Ťia a Kou Jüan-liang mali na starosti organizovanie pretekov dračích člnov. Sudca Ti ich poznal len z videnia, nepatrili do malého okruhu pu-janských hodnostárov, s ktorými sa stretával pravidelne pri výkone úradných povinností. Doktor Pien bol známy lekár a majiteľ veľkej lekárne, pán Kou bo-

hatý zberateľ umeleckých predmetov. „Nezdržia sa dlho,“ dodal a chlácholivo sa usmial na svoje tri ženy.

„Nie aby ste hýbali našimi kameňmi!“ poznamenala s trucovito našpúlenými perami prvá dáma. Všetky tri ženy obrátili svoje kamene rubom nahor, vstali a pobrali sa za deliacu stenu, ktorá pretínala mostík. Ženy sa totiž nesmú stykať s mužmi, ktorí nepatria do rodiny.

Aj sudca Ti vstal a kývnutím hlavy odpovedal na hlboké úklony dvoch dôstojných vysokých pánov, ktorí vstúpili na palubu. Na sebe mali dlhé letné rúcha z tenkého bieleho hodvábu a na hlavách čierne flórové čiapky.

„Sadnite si, páni!“ vyzval ich sudca prívetivo. „Zrejme ste mi prišli oznámiť, že na preteky je všetko pripravené.“

„Presne tak, pane!“ odpovedal doktor Pien suchým, pedantným tónom. „Prichádzame s pánom Kouom z Mramorového mosta, kde sa práve všetkých deväť člnov zoradilo a pripravilo na štart.“

„Zohnali ste výkonné družstvá?“ opýtal sa sudca Ti, no hneď skríkol na slúžku, ktorá ukladala čajové šálky na stolík: „Daj pozor na domino!“

Kým sudca znovu rýchlo obracal nepoužité kamene rubom nahor, doktor Pien odpovedal: „Tentoraz vládlo väčšie nadšenie než zvyčajne, pane. Na každý čln sa prihlásilo dvanásť veslárov takmer okamžite. Čakajú nás napínavé preteky, lebo družstvo člna číslo dva sa skladá výlučne z lodníkov od Kanála, ktorí sú rozhodnutí poraziť veslárov z mesta! S pánom Kouom sme sa postarali, aby všetkých mužov primerane pohostili jedlom a napojili vínom v hostinci dediny Mramorový most. Už sa nemôžu dočkať, kedy vyrazia!“

„Doktor Pien, váš čln má najväčšiu nádej!“ poznamenal Kou Jüan-liang zatrpknuto. „Môj je priťažký, nemá žiadne vyhliadky.“

„Ale vytvorí historickú atmosféru, pán Kou,“ oslovil ho sudca. „Počul som, že váš čln je dokonalou napodobeninou dračích člnov, aké používali naši predkovia.“

Po peknej, živej tvári pána Koua preletel spokojný úsmev: „Na pretekoch sa zúčastňujem najmä preto, aby som sa postaral o verné zachovanie starých tradícií.“

Sudca Ti prikývol. Vedel, že Kou sa celý život venuje štúdiu starožitností a vášnivo ich zbiera. Napadlo mu, že ho musí požiadať, aby mu niekedy ukázal svoju zbierku maľieb. Povedal:

„To rád počujem, pán Kou. Slávnosť sa odnepamäti koná v tento deň po celej ríši, všade, kde je rieka, kanál alebo jazero. Výročné oslavy znamenajú pre náš ťažko pracujúci ľud jediný oddych od každodennej driny.“

„Miestni obyvatelia veria,“ poznamenal doktor Pien, „že veslárskymi pretekmi si získavajú priazeň bohyně rieky a ona sa za ne odvdáčuje výdatným dažďom roľníkom a bohatým úlovkom rybárom.“ Prstami sa pritom hral s čiernymi fúzmi, ktoré zdôrazňovali bledosť jeho pretiahnutej, bezvýraznej tváre.

„Za dávnych čias,“ ozval sa pán Kou, „pravdaže, neprebíhala slávnosť tak nevinne. Vtedy prinášali po pretekoch ľudské obete. V chráme zasvätenom bohyni zabili mladého muža, nazývali ho ženíchom bohyně a rodina obetovaného to považovala za výnimočnú poctu.“

„Naši osvietení vladári našťastie zrušili tieto kruté zvyky už pred mnohými rokmi,“ pripomenul sudca Ti.

„Ľudia sa nevzdávajú ľahko starej viery,“ povedal doktor Pien pomaly. „Miestni obyvatelia stále uctievať bohyniu rieky, hoci v dnešných časoch má pre rybolov a plavbu oveľa väčší význam Kanál ako rieka. Spomínam si, že keď sa pred štyrmi rokmi pri pretekoch prevrhol čln a jeden muž sa utopil, miestni obyvatelia to považovali za dobré znamenie, sľubujúce bohatú žatvu na jeseň.“

Kou rozpačito pozrel na doktora. Položil šálku, vstal a povedal:

„Ak vaša ctihodnosť dovoľí, poberieme sa teraz na hlavnú tribúnu a dozrieme, aby bolo všetko pripravené na odovzdávanie cien.“

Vstal aj doktor Pien. Obaja sa rozlúčili hlbokými úklonmi.

Spoza zásteny sa rýchlo vynorili všetky tri Tiho manželky a šli si sadnúť na svoje miesta. Tretia dáma sa pozrela na spoločné kamene a nedočkavo poznamenala:

„Už ich veľa nezostalo. Pusťme sa do záverečného kola!“

Služky priniesli čerstvý čaj. Čoskoro sa štvorica znovu pohrúžila do hry. Sudca Ti si pomaly hladkal dlhú čiernu bradu a zvažoval možnosti. Na poslednom kameni mal v jednom poli tri bodky a druhé prázdne. Všetky trojbodkové kombinácie už ležali na stole, chýbal len kameň bez bodiek v oboch poliach. Ak sa objaví, vyhral. Skúmal vzrušené tváre manželiek a márne uvažoval, ktorá ten kameň asi má.

Zrazu sa neďaleko ozval hlasný výbuch a po ňom rachot ostrého praskotu jeden za druhým.

„Si na rade!“ vyzval sudca netrpezlivo druhú dámu, ktorá sedela po jeho pravici. „Už sa začal ohňostroj!“

Váhala, rukou si hladila lesklý čierny účes. Konečne položila na stôl kameň so štyrmi bodkami v oboch poliach.

„Stojím!“ oznámil sudca znechutene.

„Vyhrala som!“ zvýskla tretia dáma vzrušene. Položila na stôl svoj posledný kameň, štvorku s päťorkou.

„Blahoželám!“ zvolal sudca. Nato sa opýtal: „Ktorá z vás si šetrila kameň bez bodiek? Donekonečna som čakal na ten prekliaty kameň!“

„Ja nie!“ oznámili prvá aj druhá dáma a ukázali svoje kamene.

„To je čudné!“ zahundral sudca. „Na stole je len jeden prázdny kameň a všetky sme rozdali. Kam sa to domino prepadlo?“

„Možno spadlo na zem,“ povedala prvá dáma.

Pozreli pod stôl, potom si vytriasli šaty. Kameň však našli.

„Možno ho služky zabudli dať do škatule,“ napadlo druhej dáme.

„Vylúčené!“ zamrmľal sudca mrzuto. „Kým sme začali hrať, sám som vybral kamene zo škatule a spočítal ich. Vždy to robím.“

Nad nimi sa ozvalo zasyčanie a nato ostrý praskot. Kanál ožiarila záplava farebných svetiel, ktoré sa rozleteli po výbuchu rakety.

„Pozrite!“ zvolala prvá dáma. „To je nádhera!“

Rýchlo vstali a šli sa postaviť k zábradliu. Rakety teraz vystreľovali do výšky zo všetkých strán a ohňostroj neprestajne pukotal. Nato sa z davu divákov rozľahol mohutný rev. Na oblohe sa zjavilo bledé, striebisté svetlo kosáka mesiaca. Teraz vyrazia veslárske člny z dediny Mramorový most niekoľko kilometrov nižšie po toku Kanála. Ešte sa zopár ráz ozval osamotený praskot a potom zaznieval len nezreteľný mrmot davu. Ľudia dychtivo diskutovali o stávkach.

„Uzavríme stávku aj my!“ navrhol sudca Ti dobrosrdečne. „Každý, aj ten najchudobnejší, staví dnes zopár medenákov.“

Tretia dáma zatlieskala.

„Stavím päťdesiat medenákov na číslo tri!“ zvolala. „Aspoň ukážem bohu šťasteny, že naňho nezabúdam!“

„Ja stavím päťdesiat na čln doktora Piena, ten má dobré vyhliadky!“ povedala prvá dáma.

„A ja stavím päťdesiat na Kouov čln,“ pridali sa sudca Ti. „Verím na podporovanie tradícií.“

Chvíľu sa ešte smiali a žartovali, potom si v pokoji vypili niekoľko šálok čaju.

Zrazu si všimli, že diváci v člnoch pri brehu vstávajú, naťahujú hlavy a dívajú sa k ohybu Kanála, kde sa každú chvíľu vynoria dračie člny, aby prešli posledný úsek do cieľa. Sudca Ti sa aj s manželkami vrátili k zábradliu. Aj ich sa začala zmocňovať nervózna atmosféra dychtivého očakávania.

Z množstva pripútaných plavidiel sa oddelili dva sampa-

ny. Doveslovali doprostred Kanála oproti hlavnej tribúne. Tam zakotvili a rozvinuli veľké červené zástavy. Boli v nich rozhodcovia.

Zrazu sa z diaľky ozvalo vírenie bubnov. Stále neviditeľné pretekárske člny sa blížili k zákrute.

Z davu sa rozľahol hluk zmätených výkrikov. Čln číslo deväť sa objavil v ohybe. Dlhé, štíhle plavidlo poháňalo dvanaásť veslárov, rozsadенých po dvoch vedľa seba. Všetci energicky zaberali veslami do taktu veľkého bubna uprostred člna. Vysoký, širokoplecí muž, do pol pása nahý, zúrivo udieral na bubon dvoma drevenými paličkami. Kormidelník, zohnutý nad dlhým kormidlom, kričal na veslárov z plných pľúc. Zdvihnutý predok člna, vyrezaný do podoby dračej hlavy s dlhými rohmi a vyvalenými očami, rozrážal bielu penu.

„To je Pienov čln! Vyhrávam!“ zvolala prvá dáma.

Keď sa však vynorila jeho zadná časť, znázorňujúca ohnutý dračí chvost, tesne za ním sa zjavil predok ďalšieho člna; zdvihnutá dračia hlava s rozďavenou tlamou akoby chcela zahryznúť do chvosta čísla deväť.

„To je číslo dva s lodníkmi od Kanála,“ poznamenal sudca Ti. „Veslujú zo všetkých síl!“

Bubeník na črne číslo dva, drobný, šfachovitý muž, udieral zúrivo na bubon, a pritom neprestajne povzbudzoval výkrikmi mužstvo. Keď sa člny priblížili, dvojka začala dobiehať deviatku, jej dračia hlava bola už na úrovni chvosta prvého člna. Omračujúci rev divákov takmer prehlušil vírenie bubnov.

Spoza zákruty sa vynorili ďalšie štyri člny, no nikto si ich nevšímal, všetci upierali oči na dvojku a deviatku. Svalnaté ramená veslárov na čísle dva sa mihali neuveriteľne rýchlo, ale na deviatku nestačili. Obidva člny boli teraz už veľmi blízko, sudca Ti vedel rozoznať široký úsmev na tvári mohutného bubeníka v čísle deväť. Do cieľa im chýbalo necelých sto metrov. Rozhodcovia sklonili červené zástavy, aby vyznačili cieľovú rovinu.

Zrazu mohutný bubeník v deviatke zmeravel. Palička v pravej ruke znehybnela vo vzduchu. Chvíľu sa zdalo, že sa na ňu ohromene díva, a potom sa zrútil na bubon. Veslári za ním zdvihli hlavy; dve veslá sa zrazili. Čln sa naklonil a spomalil. Deviatka a dvojka preplávali pod červenými zástavami zároveň, ale dvojka bola o pol dĺžky vpredu.

„Chudák, odpadol,“ ozval sa sudca Ti. „Nemali by toľko piť, keď...“ Jeho hlas zanikol v ohlušujúcom potlesku davu. Kým deviatka a dvojka mierili do prístaviska pred veľkou tribúnou, ďalších sedem dračích člnov preplávalo cieľovou rovinou, každý z nich privítal ohromujúci potlesk vzrušených divákov. Zo všetkých strán znovu vybuchovali ohňostroje.

Sudca zbadal, ako sa k nim blíži veľká úradná bárka. Obrátil sa k manželkám:

„Idú po mňa, aby som víťazom odovzdal ceny. Sluha vás odprevadí domov na nosidlách. Prídem za vami, len čo sa slávnosť skončí.“

Jeho tri dámy sa uklonili a sudca sa pobral na dolnú palubu. Pri lávke ho už čakali Kou s Pienom. Keď sudca vkročil na palubu bárky, oslovil doktora Piena:

„Mrzí ma, že váš čln nezvítazil. Dúfam, že bubeníkovi sa nestalo nič vážne.“

„Hneď sa naňho pôjdem pozrieť, pane. Je to silák, určite sa z toho dostane. Boli to výborné preteky!“

Kou Jüan-liang mlčal, len si nervózne poťahoval riedke fúzy. Chcel niečo povedať, ale rozmyslel si to.

Keď vystúpili na breh, sudcu pozdravil strážmajster so šiestimi mužmi. Pien s Kouom ho potom odvedli po schodoch na hlavnú tribúnu. Hore ho privítal seržant Chung, verný starý pomocník, a odvedol ho do malej šatne, postavenej z bambusových zásten. Keď mu Chung pomáhal do úradného rúcha zo zeleného brokátu, sudca spokojne poznamenal:

„Chung, bol to skutočne príjemný výlet.“ Dal si na hlavu

krídlatú sudcovskú čiapku z čierneho zamatu a opýtal sa: „Dúfam, že na súde sa nič nevyskytlo?“

„Len zopár bežných vecí, vaša ctihodnosť,“ odvetil sivo-bradý pomocník. „Pisárov som mohol poslať domov pred šiestou. Tešili sa, že sa sem dostanú včas a uvidia preteky.“

„Dobre. Kým budem mať príhovor k divákovi, mal by si ísť do prístavu zistiť, ako je na tom bubeník z čísla deväť. Ten chudák odpadol tesne predtým, ako jeho čln doplával do cieľa.“

Sudca Ti vystúpil na tribúnu.

Dole sa medzitým zhromaždil obrovský dav. Pod schodmi zoradili strážnici družstvá dračích člnov. Strážmajster zaviedol veliteľov všetkých člnov na tribúnu, kde im sudca povedal zopár milých slov a odovzdal balíčky zabalené v červenom papieri. Každý obsahoval ryžový koláčik a ne-veľkú sumu peňazí.

Potom sudca predniesol krátku reč, v ktorej zaželel všetkým obyvateľom šťastie a blahobyť až do konca roka. Za hlasného potlesku davu sa vrátil do šatne.

Seržant Chung už naňho čakal. Ustarostene mu oznámil:

„Bubeník zomrel, pane. Náš obhliadač tvrdí, že ho otrá-vili.“

3

Sudca Ti mlčky hľadel na nehybné telo mŕtveho bubeníka. Mŕtvolu preniesli do šatne a položili na trstinovú rohož na zemi. Úradný obhliadač čupel vedľa nej. Náhodou stál medzi divákmi v prístavisku a sledoval záver pretekov, a len čo bubeníka vyniesli na breh, zbežne ho vyšetril. Teraz sa venoval dôkladnejšej obhliadke. Do úst mu vložil striebornú paličku.

Doktor Pien, ktorý stál v kúte s Kou Jüan-liangom, pristúpil bližšie a podráždene vyhlásil:

„Je to strata času, vaša ctihodnosť! Som presvedčený, že dostal srdcový záchvat. Všetky príznaky tomu nasvedčujú.“

„Nech to obhliadač dokončí!“ odbil ho sudca Ti stroho. Obzeral si svalnaté telo mŕtveho muža, zahalené len bedrovým rúškom. Tvár mal skrivenú v posmrtnom úšľabku, ale pravidelné črty tváre a hladké, široké čelo ukazovali skôr na vzdelaného človeka než na pomocníka z obchodu alebo kuliho – veslárske družstvá tvorili väčšinou príslušníci týchto tried. Keď sa obhliadač narovnal, sudca sa ho spýtal:

„Prečo vám napadlo, že toho muža otrávil? Ako ste

počuli, doktor Pien je presvedčený, že zomrel na zlyhanie srdca.“

„Okrem príznakov zlyhania srdca, vaša ctihodnosť, má aj fialkasté škvrnky na špičkách prstov na rukách a na nohách, a práve som si overil, že má aj opuchnutý jazyk a pokrývajú ho tmavé škvrny. Pochádzam z juhu a viem, že tamojší obyvatelia hôr vyrábajú pomaly účinkujúci jed, ktorý vyvoláva presne takéto príznaky. Len čo som zbadal škvrny na jeho prstoch, vedel som, že ho museli otráviť práve týmto jedom.“

Doktor Pien sa nahol nad mŕtvolu. Obhliadač jej na široko otvoril ústa striebornou paličkou, aby sa lekár mohol sám pozrieť. Pien prikývol. Skrúšene povedal sudcovi:

„Váš obhliadač má úplnú pravdu, pane. Mýlil som sa. Spomínam si, že som o takom jede čítal. Ak sa užije na lačný žalúdok, začne účinkovať asi po štvrthodine. Ak sa však užije po výdatnom jedle, môže to trvať hodinu aj dlhšie.“

„Bol bubeníkom na vašom člne, teda predpokladám, že to bol váš zamestnanec.“

„Nie, pane, bol to potulný študent; volal sa Tung Maj. Občas vypomáhal ako pisár u mňa v lekárni, keď bolo rušné obdobie.“

„Jeho rodina tu nežije?“

„Už pár rokov nie. Predtým býval s rodičmi v dosť honosnom sídle na vidieku. Potom sa však jeho otcovi prestalo dariť v obchodovaní a prišiel o všetky peniaze. Dom predal a odsťahoval sa do svojho rodiska, kamsi na sever. Tung Maj však ostal v Pu-jangu, dúfajúc, že sa mu podarí nejako užiť, kým dokončí štúdium klasickej literatúry v miestnom Konfuciovom chráme, až potom chcel odísť za rodičmi na sever. Bol to veselý, bezstarostný mládenec a vynikal v rozličných športoch. Mimochodom, bol dobrý amatérsky päsťiar. Všetci moji zamestnanci ho mali radi, preto ho aj požiadali, aby na našom člne robil bubeníka.“

Lútostivo pozrel na vystretú postavu.